ČERVENÉ BARETY

SPRAVODAJ KLUBU VOJENSKÝCH VÝSADKÁROV V BRATISLAVE

Ročník XIII. Číslo 1 9. 3. 2013

Gabčíkovci v Žiline oslavovali

Čas nezastavíš - to sú pravdivé slová klasika. Dokumentujú to aj dve desaťročia, ktoré uplynuli od vzniku Žilinského pluku Jozefa Gabčíka. Dom odborov v Žiline sa 1. 2. 2013 o deviatej hodine naplnil výsadkármi a ich hosťami. Slávnostné zhromaždenie pri príležitosti 20. výročia vzniku 5. pluku špeciálneho určenia bolo toho dôvodom. Okrem dnešných príslušníkov útvaru sa na zhromaždení zúčastnili výsadkári – zakladatelia útvaru.

spoločná fotografia pred vojenskou zástavou 5. pluku špeciálneho určenia - zľava: plukovník Ľubomír Šebo, veliteľ 5. pluku špeciálneho určenia; generálporučík Peter Vojtek, náčelník Generálneho štábu Ozbrojených síl SR; plukovník v. v. Jozef Krištofiak, II. veliteľ 5. pluku špeciálneho určenia; plukovník v. v. Jozef Tuček, CSc., I. veliteľ 5. pluku špeciálneho určenia; Martin Glváč, minister obrany SR; Theodor Sedgwick, veľvyslanec Spojených štátov amerických

Do skupiny prítomných výsadkárov sa zaradili kolegovia z našich klubov SR a Českej republiky. Početná účasť prítomných hostí potvrdzovala, že útvar má svoje významné miesto v Ozbrojených silách Slovenskej republiky, ako aj vysoké hodnotenie v zahraničí. Minister obrany Slovenskej republiky sa zúčastnil s delegáciou rezortu obrany. Náčelník generálneho štábu Ozbrojených síl Slovenskej republiky s ďalšími členmi sprievodu zastupoval ozbrojené sily. Prítomný veľvyslanec USA, vojenskí leteckí pridelenci krajín vyjadrili svojou účasťou pozitívne hodnotenie útvaru v zahra-

Pokračovanie na str.5

Červený baret je v ozbrojených silách symbolom najlepších výkonov

Minister obrany SR Martin Glváč a náčelník Generálneho štábu Ozbrojených síl SR generálporučík Peter Vojtek si v piatok 1. februára v Žiline pripomenuli 20. výročie vzniku 5. pluku špeciálneho určenia. „Podľa toho, ako je 5. pluk momentálne vnímaný vo svete a čo robí v rámci domáceho aj medzinárodného krízového manažmentu, môžem povedať, že sme na tento pluk a na jeho činy hrdí," uviedol minister obrany SR Martin Glváč.

Zároveň zdôraznil, že červený baret, ktorý príslušníci elitného žilinského pluku nosia, je v ozbrojených silách symbolom najlepších výkonov, najtvrdšieho výcviku a plnenia najnebezpečnejších úloh.

Šéf rezortu obrany pripomenul, že v súčasnosti je vemi diskutovanou témou najmä situácia v Afganistane a naše zotrvanie do konca roku 2014 nie v špeciálnych jednotkách

Pokračovanie na str.3

Parašutistický ples 2013

Hudba, tanec, zábava. Takto by sa dala tromi slovami vyjadriť atmosféra, ktorá bola na plese výsadkárov. Ten sa 9.2.2013 už po 2.krát konal na letisku v Slávnici

Zišli sa tu priaznivci parašutizmu, aby sa spoločne zabavili a medzi tanečnými prestávkami spomínali na tom čo zažili v roku predchádzajúcom a čo všetko očakávajú v roku nasledujúcom. Tak ako minulý rok i tento rok všetka česť usporiadateľom, ktorí pre nás všetkých vytvorili pohodovú atmosféru. Privítali nás v krásne pripravenej sále reštaurácie, kde na stoloch nechýbal prípitok, víno, nealko i slané pochutiny.

Pokračovanie na str.16

Dve dekády žilinských špeciálov zbilancované

Prvý februárový piatok roku 2013 bol v Žiline dňom stretnutí tých, ktorých spája posolstvo červeného baretu.Ten sa desiatkami rokov zakorenil ako neodmysliteľný symbol výsadkárov v bývalej spoločnej republike a pretrval doposiaľ.

Slávnostného zhromaždenia pri príležitosti 20. výročia založenia 5. pluku špeciálneho určenia sa v Dome odborov v Žiline zúčastnilo takmer päť stovák súčasných a bývalých príslušníkov pluku a čestných hostí. Medzi nimi boli minister obrany SR Martin Glváč, veľvyslanec Spojených štátov amerických Theodor Sedgwick, náčelník Generálneho štábu OS SR generálporučík Peter Vojtek, pridelenec obrany Českej republiky plukovník Roman Kopřiva a riaditeľ Vojenského spravodajstva plukovník Ľubomír Skuhra. Miestnu samosprávu reprezentovali predstavitelia Žilinského samosprávneho kraja a Mesta Žilina. Zhromaždenia sa ďalej zúčastnili velitelia a zástupcovia veliteľstiev jednotlivých síl Ozbrojených síl Slovenskej republiky a vojenského zdravotníctva. V sále nechýbali ani niekdajší velitelia útvaru plukovníci v. v. Jozef Tuček a Jozef Krištofiak a bývalí funkcionári Armády SR a Ozbrojených síl SR plukovníci v. v. František Stavný, Dominik Slezák a Peter Švrlo. Tí stáli pri zrode pluku.

V úvode zhromaždenia sa auditóriu prihovoril minister obrany SR Martin Glváč. „Dnes si spolu pripomíname 20. výročie vzniku útvaru, s ktorým sa už tradične spája prívlastok elitný. Od vzniku 5. pluku špeciálneho určenia v roku 1993 ubehli dve dekády, ktoré boli charakteristické odvážnymi víziami, tvrdou prácou a vynikajúcimi výsledkami“, povedal a pokračoval: „Dovoľte mi zdôrazniť, že nielen ako minister obrany, ale aj ako občan Slovenskej republiky som hrdý na vás, vojakov 5. pluku, za pozitívnu reprezentáciu doma aj v zahraničí. Pôsobili ste v misiách a operáciách pod velením OSN, NATO aj Európskej únie. Aj v súčasnosti pôsobia vaši príslušníci v Bosne a Hercegovine a v operácii ISAF v Afganistane. V septembri minulého roka začala svoje pôsobenie na nebezpečnom východe Afganistanu už 3. rotácia jednotky pre plnenie úloh špeciálnych operácií - SOTU (Special Operation Task Unit). Vaši kolegovia prvýkrát v histórii plnia úlohy pre špeciálne jednotky - komplexne

Pokračovanie na str.4

Červený baret je v ozbrojených silách symbolom najlepších výkonov

Pokračovanie zo str.1

SOTU, ale SOTG. „Práve o tom rokujeme s predstaviteľmi NATO a Spojených štátov amerických. Je to naša ambícia a v tomto prípade sa budeme najviac spoliehať na 5. pluk špeciálneho určenia," povedal. Mnohonásobná účasť na zahraničných cvičeniach s elitnými jednotkami našich partnerov z Aliancie podľa ministra potvrdila, že „špeciálne určenie" je v názve tohto útvaru úplne oprávnene. „Vo svete ste Slovensku vždy robili tú najlepšiu reklamu, o čom som sa naposledy presvedčil aj s pánom veľvyslancom Sedgwickom na návšteve našich vojakov v Afganistane," povedal.

Podľa náčelníka Generálneho štábu Ozbrojených síl SR generálporučíka Petra Vojteka je 5. pluk špeciálneho určenia zložený z vysoko pripravených a kvalifikovaných profesionálnych odborníkov.

„Takto vysoko je hodnotený nielen v misiách v zahraničí a nehovoríme iba o Afganistane, ale aj pri cvičeniach, ktoré absolvuje spolu s našim partnermi. Je to hlavne v rámci zoskupenia V4, kde je veľmi úzka spolupráca jednotlivých zložiek špeciálnych síl," uviedol generálporučík Vojtek. Žilinský elitný pluk je podľa neho dôležitý aj preto, že by mal slúžiť na potláčanie asymetrických ohrození.

V súvislosti s výzbrojou 5. pluku špeciálneho určenia uviedol, že sa práve finalizuje zavádzanie nových obrnených automobilov a riešia sa nákupy spojovacej techniky a ďalšej výzbroje tak, aby mohol zahájiť intenzívnu prípravu.

„Pretože predpokladáme, že bude pôsobiť v Afganistane vo väčšom rozsahu. Všetko to ešte ale závisí aj od politických rozhodnutí," dodal.

Podľa veliteľa 5. pluku špeciálneho určenia plukovníka Ľubomíra Šeba je potrebné, aby v tomto útvare pôsobili psychicky odolní a fyzicky zdatní vojaci. „Dôležitá je psychika, vyrovnanosť, odhodlanosť," zdôraznil. Z 20. ročnej histórie útvaru vyzdvihol dekorovanie pluku vojenskou zástavou, pridelenie čestného názvu

„Žilinský pluk
Jozefa Gabčíka",

či ostré nasadenie
do bojovej operácie
v Afganistane.

zdroj: Ministerstvo obrany SR
foto: kpt. Mário Pažický, 5.pšu

príhovor ministra obrany Slovenskej republiky Martina Glváča na Slávnostnom zhromaždení pri príležitosti 20. výročia vzniku 5. pluku špeciálneho určenia

ČÍM Z VÄČŠEJ VÝŠKY...

Jaroslav Rezník

(Výsadkárom - veteránom)

Už dávno milujem ten zvláštny pocit
a ukladám ho navždy do svojej pamäti,
keď náruč vzduchu do kabíny vtrhne
a nad dverami zelené svetlo zasvieti.

Už dávno milujem ten krásny pocit,
keď zastanem si odhodlane vo dverách,
a keď sa z veľkej hĺbky farebná zem
na prudký rytmus môjho srdca pozerá.

Už dávno milujem ten čistý pocit,
keď obloha ma zovrie v belasom náručí
a keď mi vietor ako dobrý priateľ
nad tvárou múdrej zeme vznášať sa zaručí.

Aj slnko sa potkne a stíchne každý oblak
keď nad zemou znie báseň, pieseň storaká,
a keď sa už náruč voňavého vzduchu
láskavo objíma s kupolou padáka.

A keď na oblohe rozkvitajú kvety
sťa na letnej lúke farebné púpavy,
každý ich lupienok spod oltára neba
žičlivú našu zem pokorne pozdraví.

Nech nám stále žiari to tajomstvo svetla,
nech sa naše srdcia v jeho mene stíšia:
Čím z väčšej výšky k tebe chodíme,
tým si nám, zem naša, prezázračne bližšia.

A tak hlavne preto, pre toto tajomstvo
z tej duše obdivujem vás, smelí výsadkári
a posielam vám pozdrav horúci a slaný:
Nechže vás slovenský i nebom pomazaný
dejinný Ikarus sprevádza a chráni...!
Veď nič nie je krajšie ako stále svieži,
na nebo hľadiaci mladí veteráni!

Dve dekády žilinských špeciálov zbilancované

Pokračovanie zo str.2

školia špeciálnu afganskú policajnú zásahovú jednotku“. Ďalej minister zdôraznil, že Slovensko sa pri medzinárodnom krízovom manažmente najviac opiera o 5. pluk špeciálneho určenie a je na jeho činnosť hrdé vo všetkých zahraničných misiách, v ktorých pôsobil. Svoje vystúpenie ukončil slovami: „Elita armády - naplnenie tohto slova do podoby, v akej sa nachádzate dnes, si vyžiadalo nesmierne veľa odvahy, úsilia a nebojácnosti, presadiť sa aj v nie veľmi priaznivých obdobiach. Všetkým, ktorí sa o to svojou zodpovednou prácou pričinili chcem poďakovať a zároveň pogratulovať k 20-ročnej existencii. Najviac zo všetkého si však želám, aby ste sa z každej špeciálnej operácie vrátili živí, zdraví a po úspešnom splnení všetkých náročných úloh“.

Po ministrovi obrany SR sa hosťom v sále prihovorili riaditeľka kancelárie predsedu Žilinského samosprávneho kraja Ivana Žureková a veliteľ žilinského pluku plukovník Ľubomír Šebo.

Blok ocenení otvorila dekorácia vojenskej zástavy 5. pluku. Medailu Štefana Baniča za zásluhy o rozvoj parašutizmu na Slovensku jej udelil Klub vojenských výsadkárov SR a Medailu za zásluhy a za prehlbovanie tradícií výsadkového vojska Klub výsadkových veteránů. Medaily na zástavu pripli plukovník v. v. Jozef Tuček, podpredseda bratislavského Klubu vojenských výsadkárov SR a zakladajúci veliteľ útvaru a major v. v. František Lejsek, podpredseda prostějovského Klubu výsadkových veteránů.

dekorácia vojenskej zástavy 5. pluku špeciálneho určenia podpredsedom KVV SR Bratislva plukovníkom Jozefom Tučekom

člen predsedníctva Ústrednej rady Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov plukovník v. v. Juraj Drotár odovzdáva do rúk veliteľa 5. pluku špeciálneho určenia plukovníka Ľubomíra Šeba Pamätnú medailu Milana Rastislava Štefánika I. stupňa pre 5. pluku špeciálneho určenia

pamätná medaila k 20. výročiu vzniku Ozbrojených síl Slovenskej republiky

Rozhodnutím predsedníctva Ústrednej rady Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov bola pluku udelená Medaila Milana Rastislava Štefánika prvého stupňa. Tú z rúk člena predsedníctva ÚR SZPB plukovníka v. v. Juraja Drotára prevzal veliteľ Šebo. V sále boli ďalej udelené vojenské medaily a odznaky ministra obrany SR, náčelníka Generálneho štábu OS SR a odznaky vojnovým veteránom.

Slávnostnú atmosféru využil generál Vojtek pre vyhlásenie ocenenia “Najlepší poddôstojník Ozbrojených síl SR pre rok 2012”. Spolu s hlavným poddôstojníkom štábnym nadrotmajstrom Vladimírom Belušom ho odovzdali rotmajstrovi z 5. pluku, ktorý je funkčne zaradený ako inštruktor jedného z oddielov špeciálneho určenia.

Oficiálny program zhromaždenia bol doplnený vystúpením Žilinských mažoretiek Diana, fragmentom z koncertu vojenskej hudby a šoupROGRAMOM čestnej stráže Ozbrojených síl SR a pokračoval odovzdaním príležitostných pamätných plakiet. Od plukovníka Šeba si ich prevzali čestní hostia.

V závere programu Slávnostného zhromaždenia 5. pluku špeciálneho určenia zazneli zdravice pridelenca obrany Českej republiky plukovníka Romana Kopřivu, prvého veliteľa pluku, vtedy ešte 3. špeciálneho odriadu, plukovníka v. v. Jozefa Tučeka a predsedu Klubu vojenských výsadkárov SR plukovníka v. v. Antona Múdreho.

Po skončení zhromaždenia minister obrany Glváč prítomným novinárom o. i. povedal: „Veľmi diskutovaná je situácia v Afganistane a naše prípadné zotrvanie do roku 2014. A práve o tom rokujeme s predstaviteľmi NATO a USA. Toto je naša ambícia a tu sa budeme najviac spoliehať práve na 5. pluk špeciálneho určenia. Predtým, ako si pôjdeme pre mandát do vlády a do NR SR, budem informovať, ako zabezpečíme financovanie a vy-

Pokračovanie na str.5

Gabčíkovci v Žiline oslavovali

Pokračovanie zo str.1

ničí. Hostí doplňovali predstavitelia orgánov územnej správy, politiky, spoločenských a záujmových organizácií. Po otvorení slávnostného zhromaždenia predniesol príhovor veliteľ plukovník Šebo, v ktorom zhodnotil históriu útvaru a podčiarkol úlohy, ktoré sú pred ním a jeho výsadkármi. Nasledoval akt dekorovania bojovej zástavy pluku medailami KVV SR – Bratislava, KVV ČR – Prostějov a Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov. Minister obrany a N GŠ OS SR udelili pri tejto príležitosti medaily a vyznamenania veliteľom a ďalším príslušníkom útvaru. Zhromaždenie pozdravil minister obrany, ktorý poďakoval za prácu a zaželal úspešnú činnosť pluku do budúcnosti. Zdravicami hostí bolo slávnostné zhromaždenie ukončené. Večer veliteľ posádky ako pokračovanie slávnosti organizoval 12. REPREZENTAČNÝ PLES ŽILINSKEJ POSÁDKY. Úspešné oslavy skončili 2. 2. 2013 ráno. Niektorí účastníci plesu zavŕšili účasť rannou rozcvičkou. Na záver sa chcem poďakovať za pozvanie na toto slávnostné zhromaždenie a zaželať Žilinskému pluku Jozefa Gabčíka veľa úspešných rokov.

Plk. v. v. Ing. Jozef TUČEK, CSc.

foto: OS SR, kpt. Mário Pažický, 5.pšu

1993 - 1995
plk. Jozef TUČEK

1995 - 2001
plk. Jozef KRIŠTOFIAK

2006 - 2007
pplk. Marián DEMČÁK

2001 - 2006, 2008 -
plk. Ľubomír ŠEBO

Dve dekády žilinských špeciálov zbilancované

Pokračovanie zo str.4

zbrojenie tohto pluku“.

„Históriou a úlohami, ktoré pluk plní potvrdil, že je zložený z vysokokvalifikovaných pripravených profesionálnych odborníkov. Takto vysoko je hodnotený v misiách v zahraničí, hlavne hovoríme o Afganistane, ale aj na cvičeniach, ktoré absolvuje s našimi partnermi, kde je veľmi úzka spolupráca jednotlivých zložiek špeciálnych síl,“ uviedol pre novinárov náčelník Generálneho štábu OS SR generálporučík Vojtek. Žilinský pluk je podľa neho v súčinnosti s ďalšími špeciálnymi zložkami štátu určený na zasahovanie proti špeciálne vycvičeným a vyzbrojeným jednotkám v krízových oblastiach. „Naši vojaci sú pripravení, aby mohli túto úlohu plniť. Chceme využívať spôsobilosti 5. pluku špeciálneho určenia a pri zvyšovaní pripravenosti našich vojsk pokračovať v odovzdávaní skúseností aj ostatným zložkám Ozbrojených síl. Sme v štádiu zavádzania nových obrnených automobilov, riešime nákupy spojovacej techniky a ďalšej výzbroje tak, aby mohol 5. pluk začať intenzívnu prípravu, pretože predpokladáme jeho použitie v Afganistane vo väčšom rozsahu,“ dodal Vojtek.

Veliteľ pluku Šebo novinárom popísal dvadsaťročné obdobie fungovania 5. pluku špeciálneho určenia v dvoch rovinách: „Prvou je vývojová etapa do roku 2002, keď sme v pluku cvičili vojakov základnej služby. Druhá etapa nastala po odchode posledného „základáka“ a útvar sa stal profesionálnym. Medzi kľúčové udalosti nepochybne patrí nasadenie v operáciách Iracká sloboda v Iraku, Althea v Bosne a Hercegovine. Horúcou témou je operácia ISAF v Afganistane, kde práve teraz, s viac ako dvadsiatimi príslušníkmi pluku, plníme prvýkrát v našej histórii úlohy

zdroj: MO SR

foto: kpt. Mário Pažický, 5.pšu

Prvý veliteľ výsadkárov v Žiline spomína

Uniformu si po prvýkrát obliekol vo vojenskom učilišti v Novom Meste nad Váhom. Ako poručík spojovacieho vojska požiadal o službu vo výsadkovom vojsku. Po výbere a zaradení vykonával funkcie vo výsadkových jednotkách od veliteľa čaty až po veliteľa pluku. Službu v bojových útvaroch ukončil práve v pozícii veliteľa pluku, ktorý spoluzakladal.

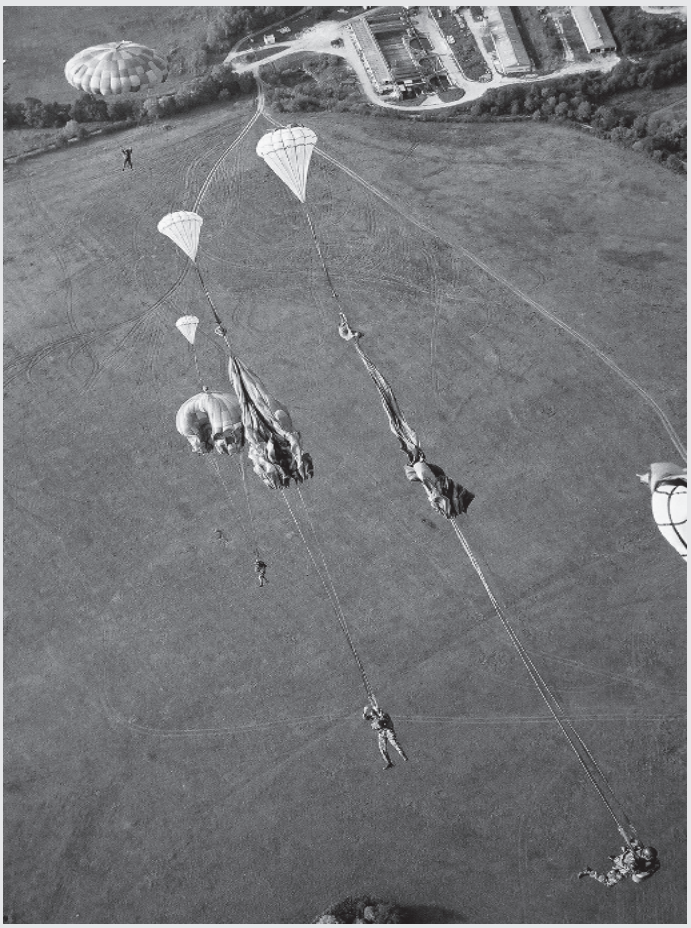

V roku 1995 nastúpil do funkcie poradcu ministra obrany pre vojenské otázky. Zodpovedal za projekty „Ústav špeciálneho zdravotníctva a výcviku Lešť“ a „Prápor rýchleho nasadenia Martin“. Od začiatku roka 1998 až do svojho odchodu mimo profesionálnu službu bol poradcom štátneho tajomníka na ministerstve obrany. Službu profesionálneho vojaka ukončil 31. októbra 1999. Začiatkom roka 2003 sa vrátil na ministerstvo obrany opäť v úlohe poradcu ministra. V tom období sa podarilo pripraviť do vlády materiál, ktorý stanovil, že Ústav špeciálneho zdravotníctva a výcviku v Lešti bol zaradený ako nadrezortný prvok a slúži všetkým zložkám bezpečnostného systému štátu. Po odvolaní Ivana Šimka z funkcie ministra obrany bol poradcom štátneho tajomníka. Plukovník Tuček je spoluautorom a spolurealizátorom myšlienky vzniku Klubu vojenských výsadkárov SR. Parašutizmu sa venuje dodnes ako koníčku s partiou veteránov. V záznamníku má 1128 zoskokov. Pravdou je, že v súčasnosti najviac a najradšej skáče podľa diktátu svojich ôsmich vnúčat. „Naznačili mi, že pobyt výsadkového útvaru je v týchto kasárňach dočasný. Mali pravdu, dátum to potvrdzuje. Je to už dvadsať rokov čo sem vkročila noha výsadkára. Ak za jednotku dočasnosti vezmem pobyt sovietskych vojsk v Československu, je naplnená jednotka dočasnosti pôsobenia výsadkárov v Žiline.“ Pred rozdelením republiky som pôsobil ako pedagóg na Vojenskej vysokej škole vo Vyškove na Morave. Vykonával som rôzne funkcie, od odborného asistenta až po vedúceho skupiny spojovacej prípravy. V roku 1990 som bol zvolený za predsedu akademického senátu školy. Zároveň som sa stal členom Rady vysokých škôl Českej republiky. Na zasadaniach rady v Prahe som

Pokračovanie na str.7

Prvý veliteľ výsadkárov v Žiline spomína

Pokračovanie zo str.6

sa v roku 1991 dozvedel, že sa chystá rozdelenie spoločného štátu. Samozrejme, v tom čase sa to zdalo nemožné. Pedagogické zaťaženie a činnosť v senáte ma plne zamestnávali a nemal som čas politický vývoj sledovať. Niekedy začiatkom leta 1992 ma stretol plukovník Peter Švrlo a povedal mi, že po rozdelení republiky a vzniku novej armády na Slovensku sa počíta so vznikom výsadkového útvaru v Žiline. Okrem iného ma informoval, že sa na ministerstve pripravuje jeho organizačná štruktúra a uvažuje sa o obsadení veliteľských funkcií. V tejto súvislosti padlo aj moje meno. Aký mám na to názor? Odpovedal som v tom zmysle, že reči sa vedú a chlieb sa je a ja som spokojný s terajšou prácou na škole. Neskôr mi volal plukovník František Stavný, dal mi otázku, či sa nechcem podieľať na výstavbe výsadkového útvaru, špeciálneho „odriadu“, v Žiline. Podrobnosti som sa mal dozvedieť na nezáväznom pohovore s generálom Humajom v Trenčíne. Súhlasil som. Dohovorili sme termín pohovoru. Po dlhšom uvažovaní a rozhovoroch v rodine, kolegami v škole a mojimi bývalými študentmi pôsobiacimi vo výsadkovom pluku v Prostějove, som ponuku prijal. Sľúbil som, že pomôžem v Prostějove s delením spojovacej a výsadkovej techniky. Využil som tento čas nielen na pomoc pri delení techniky, ale aj na rozhovory s bývalými študentmi a budúcimi veliteľmi slovenského výsadkového útvaru. Tam vznikali aj jeho základné kontúry. Bolo to pokračovanie našich rozhovorov z doby ich štúdia na Vysokej vojenskej škole vo Vyškove. Čas bežal veľmi rýchlo a od 3. januára 1993 sme začali napĺňať naše predstavy o novom útvare. Mal to byť útvar porovnateľný s podobnými útvarmi vo svete. Naše kvality sme chceli merať na súťažiach a cvičeniach so zahraničnými útvarmi. Útvar mal vychádzať a nadväzovať na tradície našich predchodcov, vojnových výsadkárov. Ctili sme činy výsadkárov na východe, rovnako činy výsadkárov pôsobiacich na západe. Predsavzali sme si vychovávať a pripravovať príslušníkov útvaru tak, aby sme svojimi výsledkami vo výcviku, morálke a reprezentácii na verejnosti boli príkladom a na čele útvarov Armády Slovenskej republiky. Neskôr sa ukázalo, že nebolo jednoduché tieto predsavzatia aj naplniť a realizovať. Môj nástup bol rýchly a od začiatku dynamický. Prvý deň som začal prehliadkou kasární ešte pred budíčkom. Tie boli celkom rozsiahle a dávali reálne možnosti na dobrý život útvaru. Niektoré budovy boli v zlom technickom stave. Celkový dojem znižoval neporiadok. Zistil som, že ubytovanie našich vojakov je v technicky najhoršej budove, budove číslo štyri.Logiku tohto stavu som do dôsledku pochopil na prvom

pamätná minca 5. pluku špeciálneho určenia vydaná k 20. výročiu založenia pluku

Pokračovanie na str.8

Prvý veliteľ výsadkárov v Žiline spomína

Pokračovanie zo str.7

rokovaní so správcami objektov, veliteľom a štábom vojenskej strednej tylovej školy. Naznačili mi, že pobyt výsadkového útvaru je v týchto kasárňach dočasný. Mali pravdu, dátum to potvrdzuje. Je to už dvadsať rokov čo sem vkročila noha výsadkára. Ak za jednotku dočasnosti vezmem pobyt sovietskych vojsk v Československu, je naplnená jednotka dočasnosti pôsobenia výsadkárov v Žiline. Domorodci mali predstavu, že vojenská tylová škola bude ďalej a bez obmedzenia pokračovať. Táto ich predstava mala vplyv na naše rokovania nielen o získaní ubytovacích priestorov, ale aj na naše ostatné požiadavky, parkovacie, skladovacie a dielenské priestory. Akútnym problémom bolo uloženie zbraní a streliva. Okrem toho bol v hre i základný servis pre vojakov nového útvaru. Krok za krokom sa riešilo stravovanie, strážna služba, zdravotné zabezpečenie a ďalšie služby. Po čase sa náš vzťah s veliteľom školy plukovníkom Mužíkom a jeho štábom zlepšil. Pripisujem to skutočnému záujmu o útvar z armádneho velenia, od príslušníkov spravodajskej správy a mnohých ďalších správ. Nie je možné vymenovať všetkých, obísť ale nemôžem veliteľa armády generála Humaja, generála Horského, plukovníkov Stavného, Slezáka, Švrla, Beneša, podplukovníka Hošša z letectva... Letectvo nám bolo, hlavne na nižších stupňoch, veľmi naklonené. Za všetkých spomínam na osádku lietadla L–410, ktorú viedol kpt. Kelemen. Táto bola schopná plniť úlohy na hranici letových noriem. Dokážem to posúdiť, keďže som tri roky zastával funkciu zástupcu veliteľa pluku pre výsadkovú prípravu v Prostějove. Problémy sme pomaly a postupne riešili. Najdôležitejším sa javilo naplnenie útvaru personálom na tabuľky mierových počtov. Personálne zdroje boli značne obmedzené. Prvá skupina, organizačné jadro, bola tvorená príslušníkmi z výsadkového pluku z Prostějova. Čo do počtu to bolo asi trinásť dôstojníkov a práporčíkov. Bola to skupina pripravená a odhodlaná predstavy o našom výsadkovom útvare naplniť. Do funkcie môjho zástupcu som navrhol dnešného veliteľa, vtedy nadporučíka, Šeba. Bolo to dobré rozhodnutie. Poznal veľmi dobre ostatných kolegov a jeho názory po ich ustanovení na funkcie sa plne potvrdili. Velenie armády sme požiadali, aby boli oslovení príslušníci prieskumných práporov Armády SR s ponukou služby v 3. špeciálnom odriade v Žiline. Reakcia bola veľmi rýchla a nastúpili noví členovia nášho peletónu. Spomeniem aspoň kapitána Salaja, nadporučíčku Tomanovú. V krátkom čase a za pochodu zapadli do zostavy aj ďalší. Po dlhých peripetiách nastúpil náčelník štábu major Kondrot z Chrudimi. To pomohlo stabilizovať štáb. Pokúšali sme sa robiť personálny výber v miestnych útvaroch. Malo ísť o záujemcov z tylovej vojenskej školy, pluku civilnej ochrany a vojenských železničiarov. Chvíľu to trvalo a z počiatočného náboru sa stal výber. Nastúpili ďalší pracovníci ako major Krištofiak, zaradený ako zástupca veliteľa pre tyl, major Bros ako zástupca pre technické veci a podplukovník Hloušek ako výstrojný náčelník. Podobne sme doplnili náčelníkov ďalších služieb a hneď sa lepšie dýchalo. Proces doplňovania, ale aj odchodov prebiehal ďalej. Zrejme je to nekonečný proces až do dnešných dní. Doplňovanie pred nás postavilo dva problémy. Prvým bolo zriadenie preškoľovacích kurzov na výsadkovú a špeciálnu prípravu nastupujúcich príslušníkov od nevýsadkových útvarov a s tým súvisiace stanovenie zodpovedných cvičiteľov a skúšobných komisárov a zabezpečenie materiálnej stránky výcviku. Výsadkovú prípravu sme vykonávali na letisku Horný Hričov na bývalom cvičisku Zväzarmu, horolezecký výcvik na prírodnej stene Slnečné skaly, zoskoky na letisku Tomčany a taktickú prípravu v improvizovaných podmienkach na posádkovom cvičisku a v jeho okolí. Súbežne sme budovali vlastnú výcvikovú základňu. Druhým problémom bolo zabezpečenie ubytovania novým príslušníkom útvaru a zakotvenie rodín ženatých príslušníkov pluku v posádkovom meste. K tomu musím dodať, že druhý deň po nástupe k útvaru som bol prijatý primátorom Žiliny Jánom Slotom, ktorý sa zaujímal o nový útvar v posádke. Prisľúbil všestrannú pomoc osobnú aj pomoc mesta. Veľmi nápomocným nám bol i Janko Repaský. V tom čase bol vedúcim kancelárie primátora. Ako bývalý výsadkár sa stal doslova naším zástupcom na radnici. Tam som mal vždy dvere otvorené a dostávalo sa nám účinnej pomoci. Pre začiatok sme od mesta dostali dostatok pridelených bytov. To mimoriadne urýchlilo jeho personálne obsadenie. Prístup mesta voči nám bol úplne opačný než prístup veliteľa vojenskej strednej školy. Pre ilustráciu situácie útvaru spomeniem jednu epizódku. Organizoval som štábny nácvik na učebni. Cvičenie prebiehalo na

zakladajúci veliteľ 5. pluku špeciálneho určenia, vtedy ešte 3. špeciálneho odriadu, plukovník Jozef Tuček preberá z rúk súčasného veliteľa plukovníka Ľubomíra Šeba plaketu k 20. výročiu založenia pluku

Pokračovanie na str.9

Prvý veliteľ výsadkárov v Žiline spomína

Pokračovanie zo str.8

mapách a okrem mňa, príslušníkov štábu sa ho zúčastnili plukovníci Slezák a Švrlo ako zástupcovia velenia armády. V jeho priebehu prišiel na učebňu minister obrany Imrich Andrejčák. Nastalo všeobecné prekvapenie. Podal som mu hlásenie a informoval ho o priebehu cvičenia. Jeho reakcia bola prekvapivá. Nariadil, aby štáb odišiel a zostali sme len riadiaci cvičenia. Zostal som v miestnosti ja a plukovníci Slezák a Švrlo. Prekvapenia pokračovali. Od pána ministra sme sa dozvedeli, že tento útvar je pozostatok Varšavskej zmluvy a on nás čo najskôr rozpráši. Samozrejme, s mojimi kolegami sme mali opačný názor. Argumentovali sme perspektívou terajšou i v budúcnosti vďaka schopnostiam a veľmi širokému použitiu, uplatneniu. Na naše argumenty nereagoval a miestnosť opustil. Táto epizódka mala pokračovanie na návšteve v USA, na ktorej sme boli v rovnakej zostave ako na štábnom nácviku. Doplňoval nás len príslušník letectva, podplukovník Hoššo. Zúčastnili sme sa výcviku 10. skupiny špeciálnych síl, recipročne za ich pobyt u nás. Na jednom neformálnom rozhovore sa vyjadril americký podplukovník Heineman, veliteľ skupiny výcviku amerických špecialistov, že minister Andrejčák mu na stretnutí povedal, že útvar v Žiline vznikol z jeho iniciatívy a teda musíme mať jeho podporu. Ako účastníci pamätného štábneho nácviku sme si vymenili pohľady a každý sme si pomysleli svoje. Nebolo to o pánovi ministrovi nič lichotivé. On však nebol jediný náš „priaznivec“. Za zmienku stojí aj iná, pre útvar významná udalosť. Koncom roka 1997 bola útvaru prezidentom republiky prepožičaná, ako prvému útvaru Armády Slovenskej republiky, bojová zástava. Minister obrany Sitek chcel odovzdať zástavu útvaru na slávnostnom nástupe na žilinskom námestí, pred širokou verejnosťou. Vtedajší náčelník generálneho štábu generál Tuchyňa s tým nesúhlasil. Zakázal akciu v meste. Svoj nesúhlas, v rozpore s ministrovým prianím, premietol do života vyhlásením chrípkovej epidémie v posádke Žilina. Preveril som si realitu s výsledkom - dvaja hospitalizovaní vojaci v posádkovej ošetrovni so zvýšenou teplotou. Ako poradca ministra som volal pánovi generálovi a oponoval mu jeho rozhodnutie. Po tomto „konštruktívnom“ rozhovore naše vzťahy obojstranne ochladli. Cez všetky podobné ťažkosti sme plnili výcvikové úlohy, podieľali sa na reprezentácií armády aj novej republiky v zahraničí. Doma sme organizovali, v spolupráci s Klubom vojenských výsadkárov SR, športovú súťaž, beh Memoriál Jozefa Gabčíka. Na pripomenutie obetí 2. paradesantnej brigády sme začali s organizovaním pravidelných výstupov na kopec Slemä, miesto na ktorom v októbri 1944 havarovalo lietadlo s príslušníkmi parabrigády. Vo vojenskej odbornej oblasti sme organizovali Antropoid, medzinárodnú súťaž prieskumných skupín. Do povedomia zahraničnej vojenskej spoločnosti sme vstúpili spoluprácou so špeciálnymi skupinami USA a Francúzska. Zaujímavé na tom je, že iniciatíva prišla zo strany zahraničných veliteľov. V prípade USA to bolo moje stretnutie s americkým majorom Kingom v Martine ku koncu roka roku 1993 na akcii Matice Slovenskej. Oslovil ma, že by mali záujem o spoločný výcvik s jednotkou špeciálnych síl USA pôsobiacich v Nemecku. Spoločná činnosť presiahla vojenskú oblasť. Američania sa zúčastňovali na športových súťažiach na útvare, ale aj mimo. Bielu stopu SNP absolvovalo cez päťdesiat amerických vojakov. Veľmi zaujímavá bola ich účasť na poznávacích výletoch. Význam spočíval v poznávaní reality na Slovensku a upravovaní názorov získaných z domácej propagandy. Spoločnému výcviku s výsadkármi z Francúzka predchádzalo moje stretnutie s vojenským a leteckým pridelencom, podplukovníkom Joelom Brossom, ktorý prišiel na útvar po návšteve Strečna. Spoločným zoskokom pri Varíne a omšou pri pamätníku nemala končiť naša aktivita. Pre technické problémy s Lietadlom AN–12 sa však akcie vo Francúzku už neuskutočnili. Náhradou bola len návšteva Francúzka s delegáciou, ktorej členmi boli okrem výsadkárov aj dôstojníci domobrany. Moje pôsobenie v útvare skončilo v júni 1995 po pamätnej vojenskej prehliadke v Bratislave. Prehliadka sa uskutočnila na oslavu 50. výročia oslobodenia a konca druhej svetovej vojny. Príslušníci útvaru sa prehliadky zúčastnili v dvoch celkoch. Pochodujúcemu práporu som osobne velil. Výsadkovú rotu na vozidlách viedol npor. Šebo, môj zástupca. Podľa hodnotenia nadriadených, ohlasu na verejnosti a prezentácií v médiách, výsadkári zo Žiliny svoju reprezentačnú úlohu na prehliadke splnili na výbornú. Po skončení prehliadky som odišiel na ministerstvo obrany. Bol som zaradený na funkciu poradcu ministra. Po troch týždňoch pobytu som chcel z ministerstva odísť. Nevládol tam duch výsadkárov. Bola to papierová vojna. Permanentné reformy, byrokracia a takzvané znižo-

plaketa k 20. výročiu založenia 5. pluku špeciálneho určenia

Pokračovanie na str.11

Slovenskí vojnoví parašutisti – doplnok XIII.

Z hľadiska slovenského vojnového parašutizmu bolo udalosťou č. 1 ostatného obdobia 70. výročie vzniku slovenských výsadkových jednotiek – padákových strelcov (1.11.1942). Zaregistroval som rôzne bakalárske práce na tému čs. vojnového parašutizmu, hlavne z Masarykovej univerzity v Brne.

Pražský archivár, historik a autor kníh s problematikou Protektorátu a heydrichiády Mgr. Vojtěch Šustek pracuje na dizertačnej práci „ Česká společnost a atentát na Reinharda Heydricha“. Do širšieho povedomia historikov vošiel s tvrdením, že atentát bol vlastne vojenský útok. Pri návšteve rodiska Jana Kubiša – Dolních Vilémovic v októbri 2012 bola prítomná i časť rodiny Dusíkov, vzdialený príbuzný Alois Kubiš (*1932), miestny kronikár Vlastimil Maštera, atď. Došlo k spresneniu, že 1) Karel Čurda, poslal 13.6.1942 list na žandársku stanicu v Benešove s udaním, že „ atentát spáchali Slovák Jozef Gabčík a Jan Kubiš, jehož bratr je na Moravě hostinským“. Ako „brat“ bol nakoniec spresnený brat Kubišovej druhej matky (Dusíkovej), prakticky Kubišov strýc. 2) Druhým spresnením bol počet súrodencov v Kubišovej rodine. Udáva sa, že po matkinej smrti si Kubišov otec – František (1887-1942) vzal v roku 1920 vdovu Máriu Dusíkovú rod. Čechovú (*1885), ktorá už mala 4 deti a spoločne mali ďalšie 4 deti - Máriu, Vlastu, Jitku a najmladšieho Františka (*1928, ako maloletý a jeden z mála z rodiny prežil heydrichiádu, zomrel v r. 1980). A teraz späť k rodine. Počet členov Kubišovej rodiny je známy v počte 4+4+4, teda 12 súrodencov. Členovia Dusíkovej rodiny spresnili, že išlo o 4+5+4 = celkom 13 súrodencov. Novým je piaty súrodenec rodiny (vdovy) Dusíkovej - brat, ktorý odišiel do sveta s cirkusom a údajne sa mal i za hranicami (Afrika?) i utopiť? Rodiny žili v Dol. Vilémovicích v domoch č.79 a č.71. 3) Podľa rodiny Dusíkovej, Kubišov fotoalbum, ktorý sa objavil asi v roku 2009 (pozri Doplnok X.) má i „československé“ popisy fotografií, autorom popisov bol pravdepodobne Jozef Gabčík. Pri pátraní po synovi Alžbety Šenoldovej rod. Šimčiskovej - „ Eržiky“ (pozri Doplnok X.) som sa dostal k tomu, že Stanislav Šenold (nar. 1930) absolvoval v roku 1953 odbor ekonomika podnikového hospodárstva, fakultu ekonomiky a riadenia výrobných odvetví v Bratislave. Ing. Stanislav Šenold zomrel v roku 1998. Z ďalších nejasností - manželka Aloisa Šimaru, - parašutistka Soňa, ktorá spáchala 26.4.1949 samovraždu v Hanušoviciach, po tom ako sa jej zhoršoval zdravotný stav, bola nakoniec upresnená ako Agafia Šimarová rod. Fedorova, 1.3.1921 Podkarpatská Rus, prísl. 1. čs. az. A.Šimara sa s ňou zoznámil koncom vojny v chuchelskej invalidovni v Prahe, kde sa zotavovala po priestrele pľúc. Pri príležitosti svetového dňa veteránov – 11.11., sa objavila správa, že na Slovensku je evidovaných 7492 vojenských veteránov, od účastníkov II. svetovej vojny, SNP, cez vojenské misie až k „modrým baretom“ a slovenským vojenským pridelencom v krízových oblastiach. Posledným malým spresnením k slovenským padákovým strelcom je informácia z Hroznětína (okres K.Vary), kde je pochovaný padákový strelec Jozef Ťaptík (24.1.1923 Sučany – 26.12.1999 Hroznětín). Z veliteľov padákových strelcov sa SNP zúčastnili len npor. J. Meško a npor.V. Bičanovský na rozdiel od npor. Porubského. (Prvotné informácie poskytol Leo Kolník).Takisto kniha „Anglán“ (avizovaná v Doplnku XII.) bola nakoniec predstavená za kolektív autorom J.Kratochvílom 14.12. 2012 v Bratislave (i za prítomnosti členov KVV BA) a jej cena je 17,40 €.

Vladimír Gajdoš
KVVV Praha

Výročná členská schôdza v MO KVV Trnava.

Dňa 16.februára 2012 sa uskutočnila Výročná členská schôdza Miestnej organizácie KVV Trnava na letisku Štefana Baniča v Bolerázi za početnej účasti jej členov ako i hostí z MO KVV Šumiac (Š.Janáček a Ľ.Šúplatová) a oblastného KVV Bratislava (Ľ.Dubeň a L.Hreha). Schôdzu viedol predseda MO KVV Trnava Oto Ondreička, ktorý zhodnotil výsledky organizácie dosiahnuté v roku 2012 a načrtol smerovanie v tomto roku. Informoval aj o hospodárení klubu za minulý rok. Súčasne menovite vyzdvihol aktivitu jednotlivých členov klubu. V diskusii ma zaujalo vystúpenie hosťa L.Hrehu, ktorý potvrdil pomoc pri organizovaní športovo-kultúrnej akcie , pracovne nazvanej Baničov deň, ktorá by sa mala uskutočniť na letisku tohto roku na letisku Štefana Baniča v Bolerázi.

Ľuboš Dubeň
Predseda KVV Bratislava

Viete že ???

+ 2. 1. 1941 zomrel vynálezca a majiteľ amerického patentu na letecký padák Štefan Banič, rodák z Neštichu – Smolenice?

+ 4. 1. 1942 pred nacistickými špičkami R. Heydrich vyhlasuje nevyhnutnosť likvidácie českého národa?

Zbierka na opravu rodného domu Jána Kubiša

V časopise Červené barety č.4 / 2012 sme uverejnili príspevok starostky obce Dolní Vilémovice Jitky Boučkovej, v ktorom poďakovala za ocenenie medailou ministra obrany SR, rodákovi ich obce Jánovi Kubišovi in memoriam, zo skupinyAntropoid.

Zároveň informovala, že obec zakladá zbierku na opravu rodného domu Jána Kubiša, v ktorom sa plánuje zriadiť múzeum so stálou expozíciou v ich obci a vyzvala o pomoc na získaní finančných prostriedkov na túto akciu. K tomu bola vydaná krátka tlačová informácia. Zástupcovia KVV Bratislava, ešte v Žiline pri Stretnutí 2012 jej prisľúbili pomoc.

Starostka obce Dolní Vilémovice Jitka Boučková pri preberaní zbierky v Bratislave

Na zbierku finančných prostriedkov sa podujal Pavel Franík. Oslovil väčšinu členov klubu, ale i členov iných klubov a sympatizantov a výsledok bol veľmi dobrý. Do tejto zbierky sa zapojilo 87 ľudí a výsledkom bolo 602 získaných Eur. Túto zbierku bolo nutné zúčtovať do konca roku 2012. Preto ju starostka obce Dolní Vilémovice Jitka Boučková prišla prevziať spolu so svojim vicestarostom osobne dňa 27 12. 2012.

Pri prevzatí z rúk Pavla Franíka vyjadrila poďakovanie obce za podporu a vyzbieranie finančnej čiastky 602 Eur, čo robilo pri odovzdaní na účet v banke v prepočte na tento fond 14.720 Čk.

Popriala všetkým členom KVV Bratislava pevné zdravie a stále znamenitú súdržnosť, ktorá medzi výsadkármi existuje. Verí, že i táto zbierka v klube Bratislava pomôže uskutočniť realizáciu tohto diela tak, aby toto múzeum mohlo byť v ich obci otvorené čo najskôr

Veríme,

že sa to podarí !

Redakcia časopisu Červené barety

Prvý veliteľ výsadkárov v Žiline spomína

Pokračovanie zo str.9

vanie počtov bolo to, čo mi prekážalo. Minister si vypočul moje argumenty a poveril ma reálnymi úlohami. Prvou úlohou bolo realizovať projekt Ústavu špeciálneho zdravotníctva a výcviku na Lešti a potom dokončenie výstavby práporu rýchleho nasedenia v Martine. Samozrejme, nezabudol som na náš útvar v Žiline. Mrzelo ma, keď mi niektorí príslušníci vyčítali, že som z funkcie poradcu ministra málo podporoval útvar. Môžem dnes, s odstupom času, hrdo povedať, že som robil pre pluk nad rámec oficiálnych možností. Je jasné, že to nemohlo byť vždy len otvoreným spôsobom. O to viac ma to mrzí. Zároveň vysvetľuje nevedomosť niektorých kritikov. Pluk je aj moje dieťa a ja som nebol vyslancom pluku k ministrovi. Dve desaťročia je relatívne dlhá doba v živote jednotlivca, v živote spoločnosti sa môže naopak zdať, že je to doba krátka. Rozhodujúce je využitie času. Ako hodnotím túto dobu z pohľadu využitia času vo výsadkovom útvare v Žiline od jeho vzniku? Vyslovím k tomu len svoj subjektívny názor. Bola to doba zložitá, ale krásna. Plná krásnych predsavzatí v spoločnosti a jednotlivcov. Každá ľudská činnosť je hodnotená podľa výsledku. Výsledok našej spoločnej práce je taký, že útvar cez mnohé nástrahy a prekážky vydržal úspešne po celý čas. To je dôkaz osožnosti našej práce a našich nasledovníkov pre spoločnosť. Pri prezeraní fotografií zo začiatku činnosti útvaru a pri spomínaní na ľudí okolo mňa konštatujem, že to bola doba ťažká, no krásna. Krásna, pretože som mal okolo seba charakterovo krásnych ľudí. Chápali sme sa navzájom a kto podvádzal, dlho v kolektíve nevydržal. Mám dojem, že uznávanie a dodržiavanie týchto hodnôt má všeobecnú platnosť. Žiaľ, zo života našej spoločnosti sa vytrácajú. Ďakujem všetkým, ktorí mi pomohli naplňovať moje a naše spoločné predstavy. Ospravedlňujem sa za chyby, možno nesprávne rozhodnutia, nespravodlivé hodnotenia a ďalšie ľudské nedostatky môjho pôsobenia v útvare a v čase ďalšieho vplyvu na jeho chod už z iných pozícií. V tom čase som ich vnímal ako správne, vecné, čestné a poctivé a pri zohľadnení podmienok vtedajších čias si za nimi stojím. Želám útvaru a jeho príslušníkom mnoho ďalších úspešných jednotiek dočasnosti!

Plk. Ing. Jozef Tuček, Csc.

foto: kpt. Mário Pažický, 5.pšu

Spomíname na generála MUDr. Jána Paškana

Nezištne pomáhal každému

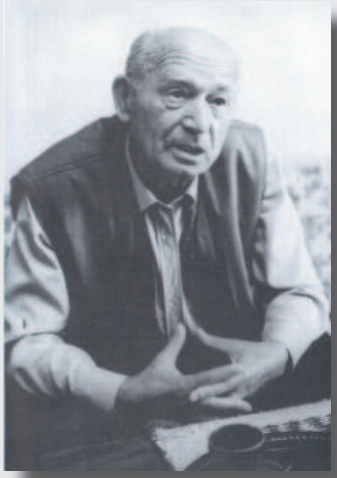

Bol som požiadaný predsedom Klubu vojenských výsadkárov v Bratislave, ktorého som riadnym členom, aby som napísal pár slov o mojom otcovi, generálovi MUDr. Jánovi Paškanovi. Otec sa narodil 27. 1. 1907 v gemerskej dedine Ochtiná. Nechcem tu napísať jeho životopis, lebo na to nie je dosť priestoru. Môj otec bol výnimočný človek. V jeho povahe dominovala ľudskosť. Vždy sám o sebe hovoril, že sa cíti viac lekárom ako generálom. Mal aj výborné organizačné schopnosti. Prezident Republiky ho povýšil ako prvého slovenského lekára na generála s účinnosťou od 1. októbra 1946.

V krátkej spomienke by som rád uviedol niečo z jeho účasti v Slovenskom národnom povstaní. V decembri 1943 sa Vianočnou dohodou zjednotili odbojové zložky na Slovensku. Vznikla ilegálna Slovenská národná rada ako najvyšší orgán protifašistického odboja, ako aj Vojenské ústredie, ktoré malo koordinovať postup všetkých antifašistických síl vo vojenskej oblasti a pripraviť podmienky na celonárodné ozbrojené vystúpenie. Súčasťou týchto plánov bola aj príprava zdravotníckej zložky. Otca oslovili, aby sa nechal preložiť z Bratislavy do Ružom- berka, že tam ho budú potrebovať. Mal tam vyhľadať posádkového veliteľa, ktorý ho mal oboznámiť s jeho novými povinnosťami. Otec dobre poznal zmýšľanie tohto dôstojníka a vedel, že pracuje pre protifašistický odboj. Pretože to sa zhodovalo aj s jeho presvedčením, krátko na to požiadal o preloženie. Stal sa veliteľom Vojenskej nemocnice v Ružomberku. Akcia určená pre ružomberskú posádku v pláne prípravy ozbrojeného vystúpenia mala začať na heslo „Zuzana“. V Ružomberku sa však boj začal aj bez vyhlásenia tohto hesla.

Už 30. augusta 1944, na druhý deň po vyhlásení SNP, dostal otec telefonický príkaz, aby sa dostavil do Banskej Bystrice. Oznámili mu, že sa má ujať funkcie prednostu zdravotníckej správy Prvej česko-slovenskej armády, (ako bola premenovaná Slovenská armáda). Vojenská nemocnica v Ružomberku sa presťahovala do Korytnice a ďalšie poľné zdravotnícke zariadenia vznikli na Sliači, Starých horách, Tisovci, Dobšinej, v budove gymnázia vo Zvolene a v kláštore a gymnáziu v Banskej Bystrici.

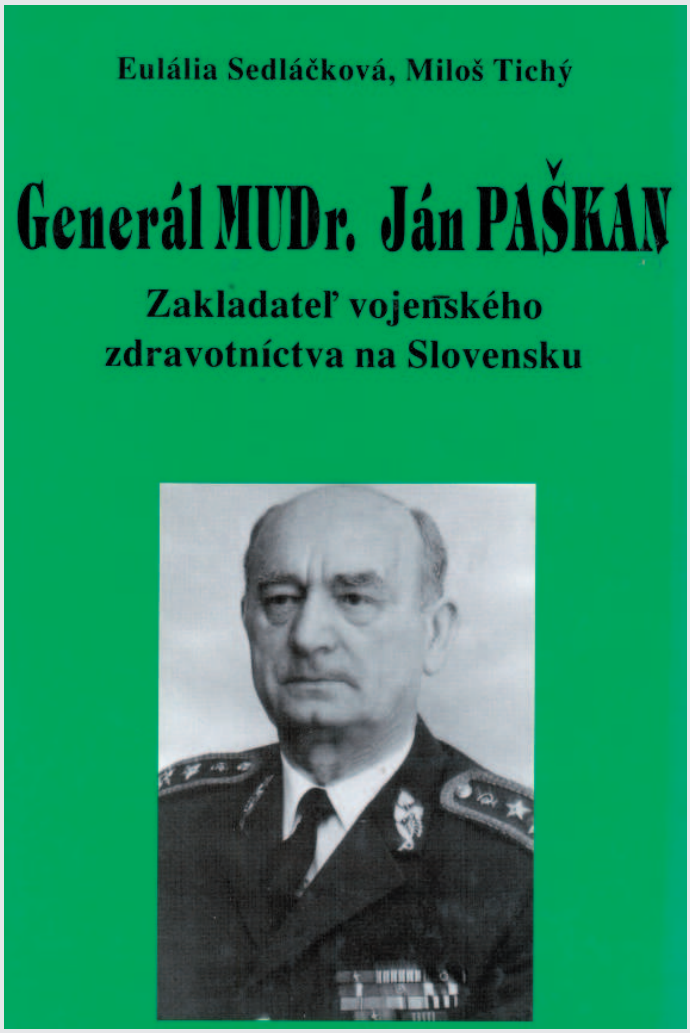

Organizácia zdravotníckej služby za povstania umožňovala, aby sa každému ranenému, či chorému poskytla čo najskôr najkvalitnejšia potrebná pomoc. Organizácia zdravotníckych služieb sa zmenila, keď prišiel rozkaz ustúpiť do hôr a prejsť na partizánsky spôsob boja. Bolo však potrebné postarať sa o vyše tisíc ťažko ranených a nepohyblivých pacientov, aby sa nedostali do rúk okupantov. Otec, vtedy v hodnosti podplukovníka, vyhľadal dvoch sovietskych dôstojníkov na veliteľstve 1. čsl. armády a požiadal ich o pomoc. Navrhol, aby sovietske lietadlá, ktoré deň čo deň privážali zbrane a iné potreby zo Sovietskeho zväzu na letisko Tri duby pri Sliači, mohli prevážať ťažko ranených do vojenských nemocníc na sovietskom území. Rýchlosť, s akou sovietska strana túto požiadavku vybavila, dokumentuje skutočnosť, že sa uskutočnila hneď na druhý deň po jej predložení, t. j. 6. októbra 1944. V ten deň otcovi oznámili, že večer môžu lietadlá začať odvážať ranených. Táto iniciatíva pplk. MUDr. Jána Paškana pri zriadení leteckého mostu na prevoz ťažko ranených patrí k jeho najväčším zásluhám v SNP.

Vojenskú nemocnicu na Sliači preorganizovali

Pokračovanie na str.13

Spomíname na generála MUDr. Jána Paškana

Pokračovanie zo str.12

na odsunovú, do ktorej sústreďovali ťažko ranených vojakov a partizánov zo všetkých zdravotníckych zariadení na povstaleckom území. Takýto rozsiahly letecký odsun ťažko ranených bol v histórii česko-slovenského vojenského zdravotníctva ojedinelý. Ťažko ranení vojaci boli v odsunových priestoroch nemocnice na Sliači každú noc pripravení na odsun. Na signál, že sa blížia sovietske lietadlá, ich bolo treba v noci urýchlene a bez svetiel naložiť do zdravotníckych vozidiel a previezť na letisko. Ak lietadlá pre nepriaznivé počasie nemohli pristáť, ranení sa na svitaní vracali späť do nemocnice. Z lietadiel, ktoré pristáli museli urýchlene vyložiť privezené zbrane a muníciu, čo najrýchlejšie naložiť ranených, aby lietadlá mohli ihneď odletieť. Manévrovanie so zdravotníckymi vozidlami, pristávajúcimi a odlietajúcimi lietadlami v tme, bolo zložité a nebezpečné. Za jednu noc na letisku Tri duby pristalo až 150 lietadiel. Dvaja príslušníci Vojenskej nemocnice na Sliači pri plnení týchto úloh utrpeli zranenia, ktorým podľahli. Obete boli aj na strane posádok lietadiel.

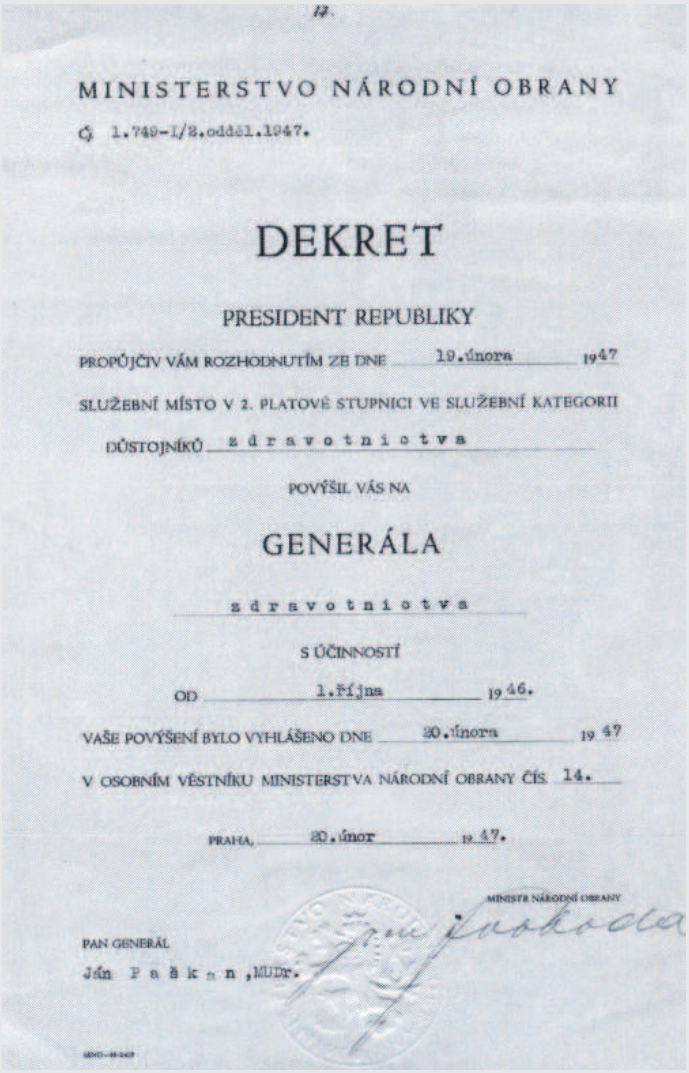

17.

MINISTERSTVO NÁRODNÍ OBRANY

Č. 1.749-I/2.oddíl.1947.

DEKRET

PRESIDENT REPUBLIKY

PROPŮJČIV VÁM ROZHODNUTÍM ZE DNE 19.února 1947

SLUŽEBNÍ MÍSTO V 2. PLATOVÉ STUPNICI VE SLUŽEBNÍ KATEGORII

DŮSTOJNÍKŮ zdravotnictva

POVÝŠIL VÁS NA

GENERÁLA

zdravotnictva

S ÚČINNOSTÍ

OD 1.října 1946.

VAŠE POVÝŠENÍ BYLO VYHLÁŠENO DNE 20.února 1947

V OSOBNÍM VĚSTNÍKU MINISTERSTVA NÁRODNÍ OBRANY ČÍS. 14.

PRAHA, 20.únor 1947.

MINISTR NÁRODNÍ OBRANY

PAN GENERÁL

Ján Paškan, MUDr.

Uvedené akcie mohli byť úspešné iba vďaka všetkým, ktorí sa na tomto leteckom odsune podieľali. Bez zveličovania možno povedať, že tí, čo pomohli odsunúť takmer 800 pacientov do bezpečia, do obetavej, odbornej a nezištnej starostlivosti príslušníkov zdravotníckej služby v Sovietskom zväze, vykonali heroickú prácu, rovnakú ako hrdinovia, ktorí sa vyznamenali priamo v bojoch. Pritom ranení sa presúvali doslova pred frontom a pred postupujúcou nemeckou okupačnou armádou. Medzi ranenými okrem slovenských boli aj českí a francúzski vojaci a partizáni.

Uvedený letecký most a odsun ťažko ranených počas SNP je len krátkou epizódou z aktívnej činnosti generála MUDr. Jána Paškana. Po porážke SNP sa ukrýval v horách. Po prechode frontu sa stal príslušníkom Prvého česko-slovenského armádneho zboru a veliteľom Prvej česko-slovenskej odsunovej nemocnice vo Vyšných Hágoch. Od roku 1955 pracoval ako náčelník Vojenskej nemocnice v Bratislave. Popri tom pracoval ako predseda zdravotníckeho výboru Mestského národného výboru v Bratislave, podpredseda Slovenského výboru ČSČK, podpredseda Zväzu protifašistických bojovníkov na Slovensku a predseda zdravotníckeho výboru TJ Slovan Bratislava. Zomrel 1. septembra 1989.

Počas celého svojho života nezištne pomáhal každému, kto pomoc potreboval, mal rád ľudí a ľudia ho mali tiež radi a jeho žijúci pamätníci ho dodnes s láskou spomínajú. Bol človekom s veľkým Č.

Bratislava 3. 1. 2013
Doc. MUDr.
Ján Paškan, CSc.
KVV Bratislava

Viete že ???

+ 16. 2. 2010 vo veku 94 rokov zomrel Abdulchakim Ismailov, ktorý na jar 1945 s Alexejom Kovaľovom z Kyjeva a Leonidom Goričevym z Minska vyvesili zástavu víťazov na jednej z veží nemeckého reichstagu? Udalosť fotografický zdokumentoval frontový redaktor Jevgenij Chaldeja.

+ 27. 2. 1945 v bojoch 2. čs. paradesantnej brigády s jednotkou Edelweis v chotári obce Bzince pod Javorinou padlo 16 partizánov? Komando popravilo 27 zranených partizánov a občanov v Novom Meste nad Váhom. Pri osade Cetuna padol aj partizánsky veliteľ Miloš Uher.

+ 14. 3. 1945 spojenci bombardovali Nové Zámky? Počas leteckých útokov zahynulo okolo 4000 obyvateľov.

Galéria osobností parašutizmu na Slovensku

Nadporučík in memoriam Ľubomír MAJER

zaslúžilý majster športu

Narodil sa 7. januára 1944 v Hornej Vsi pri Kremnici. Tragický zahynul 21.9. 1972 .

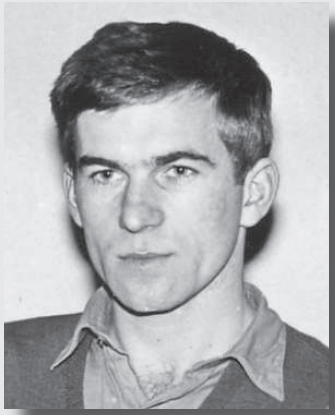

Po vychodení základnej a učňovskej školy bol Okresnou vojenskou správou určený do výcviku brancov pre výsadkové vojsko. Táto cesta, i keď bola prikázaná, sa mu zaľúbila. Tak ako stovky našich parašutistov aj Ľuboš začínal svoju športovú dráhu na letisku v Očovej. Do odchodu na základnú vojenskú službu naskákal viac zoskokov ako bol určený limit – päť.

Na vojenskú základnú službu nastúpil v roku 1963 a po jej skončení v roku 1965 bol prijatý do ďalšej činnej služby. Pre dobré výsledky vo výsadkovom vojsku bol zaradený do prípravy reprezentačného družstva Dukly Prostějov.

V roku 1972 bol členom čs. družstva na Majstrovstvách sveta v zoskoku padákom, ktoré sa uskutočnili v USA, v meste Tahleguah, štát Oklahoma za účasti 32 národných aeroklubov sveta. Naše družstvo tvorili Václav Kumbár, Jozef Pospíchal, Ľuboš Majer, Bedřich Chudoba a Miroslav Nedbal. V disciplíne zoskok jednotlivcov na cieľ z 1000 m (10 zoskokov) obsadil 1. miesto. Pri tejto príležitosti je treba oceniť jeho majstrovský výkon, ktorý z 10 zoskokov na cieľ mal len 12 cm od stredu kruhu. Pritom pri jednom zoskoku po otvorení padáku vo výške 1000 m zostal na mieste visieť vo vzduchu dlhé 3 minúty. Na týchto MS získal ešte striebornú medailu Jozef Pospíchal v zoskoku z 2000 m s komplexmi figúr. Družstvo ČSSR získalo dve bronzové medaily.

Je treba poznamenať že Ľuboš sa stal v poradí tretím Slovákom, ktorý si z Majstrovstiev sveta priniesol titul Majster sveta. Prvým bol Juraj Kriváň, druhou bola Mária Stančíková. ktorá si tiež tento titul priniesla z USA. Počas VI. Majstrovstiev spriatelených armád v Bulharsku, pri prejazde železničného priecestia za hustej hmly do ich autobusu narazil prechádzajúci rýchlik. Z celej skupiny výsadkárov Dukly Prostějov zostali nažive len dvaja, a to Ivan Hoššo a Bedřich Chudoba.

Vlajkonosič rtm. Ivan Hoššo - závodník, pplk. Miloš Krška – MNO Praha
mjr. Jaroslav Jehlička – tréner, por. Josef Pospíchal - závodník,
por. Oldřich Varmuža - závodník, por. Ľubomír Majer - závodník,
Druhý rad: pplk. Stanislav Blažej – veliteľ Dukly,
por. Václav Kumbár - závodník, por. Bedřich Chudoba - závodník

Viaceré úspechy získal i na ďalších závodoch počas svojej športovej kariéry. Bol nositeľom najvyššieho ocenenia FAI. Vykonal celkom 3188 zoskokov. Zdôrazniť treba, že bol obrovským talentom v zoskoku padákom na presnosť pristátia. Zaujímal sa však aj o iné

por. Ľubomír Majer po zoskoku na SSA v PV 1971

Pokračovanie na str.15

Galéria osobností parašutizmu na Slovensku

Pokračovanie zo str.14

športy. Veľmi fandil napríklad futbalovému Slovanu Bratislava.

21.9.2012 bola rodákovi z obce Horná Ves odhalená Pamätná tabuľa za prítomnosti nášho člena Klubu vojenských výsadkárov Bratislava Juraja Poláčka, ktorý pôsobil tiež v Dukle Prostějov.

Pavel Franík
KVV Bratislava

Juraj Poláček – kolega Ľ. Majera, Simona Holicová – starostka obce Horná Ves, Pavol Považan – organizátor akcie, člen obec.zastupiteľstva

Nadporučík in memoriam František Bíroš

Veliteľ skupiny MANGANESE

- krycie meno František Burda

Narodil sa 15.11.1913 v Likavke, okr. Ružomberok, 1.11.1944 zajatý v Sopotnickej doline nemeckým komandom a zastrelený.

Obecnú školu vychodil v rodnej Likavke a dva ročníky meštianky v Ružomberku. Tu sa vyučil za čašníka a pracoval v miestnom staničnom bufete. 1.10.1935 nastúpil vojenskú prezenčnú službu v 7. telegrafnom prápore v Turčianskom Svätom Martine. Po jej absolvovaní pracoval ako robotník u železnice v Ružomberku. Za mobilizácie v septembri 1938 bol odvelený v hodnosti slobodníka k Veliteľstvu armádneho zboru do Banskej Bystrice. Po demobilizácii pracoval v Mantnerovych textilných závodoch v Ružomberku. V máji 1938 ilegálne prekročil hranice do Poľska, odkiaľ bol v júni odoslaný druhým transportom čs. vlastencov na lodi Sobieski z prístavu Gdyňa do Francúzska. 22.6.1939 bol v Sidi-bel-Abbes prijatý do Cudzineckej légie a zaradený k výcvikovej jednotke v El Arichu. O tri mesiace neskôr bol prezentovaný do Československej brannej moci a 9.1.1940 zaradený do telegrafného práporu 1. čs. divízie vo Francúzsku, s ktorým 26.6.1940 priplával na lodi Ville de Liege do Británie. V januári 1941 bol zaradený do telegrafnej štábnej roty, pri ktorej zotrval dva roky. Od januára 1943 bol vzatý do kmeňového stavu II. Odboru

čs. MNO a určený ako telegrafista Vojenskej rádiovej ústredne a v apríli 1944 za veliteľa paraskupiny Manganese, ktorú ďalej tvorili – rádiotelegrafista čatár Drahomír Vanuta a pomocník rotný Štefan Košina. 2.5.1944 odplával loďou do Talianska, kde v Brindisi vyčkával na zaradenie do operácie. V noci z 9. na 10.8.1944 bol vysadený v katastri obce Veľké Uherce, okr. Topoľčany s úlohou podporiť nadviazanie rádiotelegrafného spojenia medzi Vojenskou rádiovou ústredňou v Londýne a čs. odbojom na Slovensku. Po strate vysielačiek pri zoskoku a samostatnom pôsobení v Brezovej pod Bradlom a Bratislave, od konca júna 1944 spolupracoval s tajnou vojenskou radou na čele s pplk. Jánom Golianom. V polovici septembra 1944 dostal nové vysielačky, s ktorými zabezpečoval spojenie britských dôstojníkov Speciál Operations Exekutive na Slovensku so základňou v Taliansku. Od 22.9.1944 sa podriadil so stanicou Marienka rozkazom npor. Jaroslava Krátkého, styčného dôstojníka MNO pri veliteľstve 1. čs. armády na Slovensku. Koncom októbra 1944 postupoval spolu s ostatnými príslušníkmi Manganese, veliteľmi povstania a príslušníkmi Vysokoškolského strážneho oddielu z Banskej Bystrice cez Donovaly do Slovenského rudohoria. V prvý novembrový deň 1944 bol v Sopotnickej doline zajatý a zastrelený.

Dňa 18.7.1948 bol povýšený na nadporučíka pechoty in memoriam s účinnosťou od 1.10.1944. Vyznamenania: Československý vojnový kríž 1939 (1945), Rad Slovenského národného povstania 1. st. in memoriam (1968). V roku 1991 mu bola odhalená pamätná tabuľa na obecnom úrade v Likavke.

Podľa knihy Vojenské osobnosti čs. odboja 1935 – 1945 zapísal
Pavel Franík
KVV Bratislava

Parašutistický ples 2013

Pokračovanie zo str.1

Slávnostné zahájenie, milé privítanie hostí, prípitok ako aj celá réžia plesu bola pod „krídlami“ Marcely Šlosiarovej začo je treba vysloviť veľké poďakovanie. O hudbu sa staral a do tanca hral skvelý DJ. Prestávky medzi tanečnými blokmi spestrili i dievčatá z tanečnej skupiny so svojimi kreáciami klasických i moderných tancov. Skvelá nálada pretrvávala počas celého večera a o polnoci bola i „čerešnička na torte“ v podobe krásneho ohňostroja, ktorý rozžiaril celú snehom pokrytú plochu letiska – bolo to úchvatné. Ako je tradíciou, na žiadnom dobrom plese nesmie chýbať tombola. I tu bola bohatá a pestrá. Radosť i sklamanie v výhry, sprevádzané veselými komentármi, dotvárali už skvelú atmosféru. Každý si z nej niečo odniesol. Ráno, keď sme sa lúčili, napadla nás len jedna myšlienka „zachovajte si dobré zvyky“ a my sa už teraz tešíme na ďalšie stretnutie.

Členovia KVV Bratislava

1. cenu v tombole si už tradične odniesol člen nášho klubu
Tento rok to bol Ľubomír „BÉĎO“ Strakuš

Drobné správy

+ Dňa 5.10.2012 bolo v Mladej Boleslavi otvorené múzeum „ Výsadkári 78280 “

+ Od 1.12.2012 prebiehala v Dolných Vilémoviciach, rodisku Jána Kubiša, putovná výstava Niekomu život, niekomu smrť, venovaná atentátu na zastupujúceho ríšskeho protektora Reinharda Heydricha. K tejto výstave bola vydaná publikácia 70. výročie operácie Antropoid, atentát na Heydricha - najvýznamnejší odbojový čin 2. svetovej vojny, ktorú spracovala Jindra Svitáková. Publikácia obsahuje viac ako 300 fotografií, doplnených informatívnymi textami a faktami. K výstave bola vydaná i tematická pohľadnica. Bližšie informácie na www.anlet.cz

+ Do výsadkového neba odišiel ďalší člen našej organizácie – Pavel Halaj, člen KVV Trenčín. Česť jeho pamiatke.

+ Dňa 15.1.2013 odišiel do výsadkového neba vo veku nedožitých 96 rokov aj plk. v. v. Vladimír Madera, príslušník II. spravodajského odboru v Anglicku a konštruktér padáka VJ-1. Česť jeho pamiatke.

Blahoželáme k narodeninám

Jindřich Ditrich
Viktor Timura
Peter Horniak
Robert Járek
Ľubor Kňazovický
Viola Hrnčárová
Milan Behul
Jozef Galgoci
Karol Takáč
Boris Holobradý
Marian Novák
Richard Kadnár

Všetkým menovaným srdečne blahoželáme a do ďalších rokov života želáme všetko najlepšie !

Pavel Franík - šéfredaktor, Kudlákova 1, 841 01 Bratislava tel/fax + 421 02 6436 2349, e-mail: franik@chello.sk
Viktor Timura, Jaroslav Rezník - jazyková redakcia
realizácia: tel.: + 421 903 717 699, e-mail: botafogomm@gmail.com
Spravodaj Červené barety – len pre vnútornú potrebu
Číslo účtu: 1746841054 (zo zahraničia IBAN: SK4202000000000174681054) Kód banky: 0200 VÚB Bratislava